 Fakulta zemědělská a technologická Faculty of Agriculture and Technology	BS 12/2015 Provozní bezpečnostní předpis pro chov hospodářských zvířat a činností souvisejících	AKTUALIZACE č.				
		1	2	3	4	5
Zpracoval:	Bc. Karel Lichtneger	Strana č. 1			celkem stran:15	
Schválil:	Podpis:	Datum vydání:		24.11.2015		

PROVOZNÍ BEZPEČNOSTNÍ PŘEDPIS PRO CHOV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A ČINNOSTÍ SOUVISEJÍCÍCH

OBSAH

1 ÚČEL A PLATNOST	2
2 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI.....	2
Školení zaměstnanců.....	2
Práce zakázané těhotným ženám a mladistvým.....	2
Osobní ochranné pracovní prostředky	3
Elektrické spotřebiče.....	3
Schůdky, žebříky.....	4
Skladování a manipulace s břemeny.....	4
3 ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNÉHO PROVOZU.....	5
Práce se zvířaty	5
Práce se stroji a zařízením:	5
Hlavní zásady při používání zemědělské techniky	5
Povinnosti obsluhy před zahájením prací na stroji	6
Povinnosti obsluhy za provozu	6
Zakázané činnosti.....	6
Povinnosti obsluhy po ukončení směny.....	6
4 ÚDRŽBA A OPRAVY.....	7
Plán denní údržby:	7
Týdenní údržba:	7
5 NÁVODY K POUŽÍVÁNÍ.....	7
6 ZODPOVĚDNOST	7
7 ZHODNOCENÍ RIZIK PŘI PROVOZU ZAŘÍZENÍ	7
Rizika při pracovních činnostech.....	7
Zařízení pro ustájení hospodářských zvířat	8
Ošetřování hospodářských zvířat.....	9
Hlavní rizika a zásady u jednotlivých hospodářských zvířat.....	9
Mechanizační prostředky pro dopravu.....	13
8 ZÁVĚR.....	14
Příloha č. 1 – Pověření zaměstnanců	15

1 ÚČEL A PLATNOST

- Zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení
- Nařízení vlády č. 378/2001 Sb o požadavcích na technická zařízení
- Nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat
- Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky
- Vyhláška č. 191/2002 Sb., o technických požadavcích na stavby pro zemědělství

Tato OS platí pro provoz, obsluhu údržbu, prohlídky a opravy a je závazná pro všechny zaměstnance organizace, které pro tyto činnosti byli určeni a i jiné osoby vykonávající uvedené činnosti pro obsluhu, kontrolu a údržbu těchto zařízení.

2 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ

Zaměstnavatel je povinen:

- zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP,
- zajistit zaměstnancům patřičné školení o zabezpečení PO,
- zajistit řádné zpracování a ukládání záznamů o všech školeních.

Poznámka: Povinnost zajistit školení se týká všech vedoucích zaměstnanců. Proškolení musí být zaměstnanci, osoby konající činnost na dohodu o provedení práce a pracovní činnosti, studenti a dalších osob v obdobném pracovních právním vztahu).

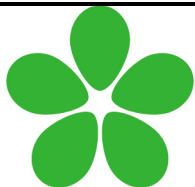
Zaměstnanci a studenti jsou povinni:

- zúčastnit se vstupního, opakovaného školení o BOZP a podrobit se ověření znalostí, (Neúčast na školení bez omluvy může být důvodem k rozvázání pracovního poměru!)

PRÁCE ZAKÁZANÉ TĚHOTNÝM ŽENÁM A MLADISTVÝM

Stanoví se na základě vyhlášky č. 180/2015 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

Seznam prací a pracovišť zakázaných těhotným ženám, kojícím ženám, ženám do konce devátého měsíce po porodu:

- činnosti spojené s manipulací s břemeny nad limity a překračující pro celkovou fyzickou zátěž limitní hodnoty uvedené v přílohách vyhlášky č. 180/2015 Sb.,
- činnosti spojené s přepravou břemen pomocí manipulace s jednoduchými bezmotorovými prostředky,
- práce ve výškách nad 1,5 m (od úrovně podlahy po úroveň chodidel),
- práce, při nichž hrozí zhroutilí konstrukce, staveb nebo pády předmětů.

Seznam prací a pracovišť zakázaných mladistvým:

- činnosti spojené s manipulací s břemeny nad limity a překračující pro celkovou fyzickou zátěž limitní hodnoty uvedené v přílohách vyhlášky č. 180/2015 Sb.,
- činnosti spojené s přepravou břemen pomocí jednoduchých bezmotorových prostředků, při nichž jsou vynakládány síly větší, než jsou uvedeny v příloze vyhlášky č. 180/2015 Sb.,
- práce ve výškách nad 1,5 m (od úrovně podlahy po úroveň chodidel),
- práce, při nichž hrozí zhroutilí konstrukce, staveb nebo pády předmětů.

OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) jsou prostředky osobní ochrany schválené příslušnou autorizovanou zkušebnou a určité k tomu, aby se zaměstnanci jejich používáním chránili před riziky, která by mohla ohrozit jejich život, bezpečnost nebo zdraví při práci.

Seznam OOPP

- Pevná obuv + holínky – nebezpečí uklouznutí – dle potřeby
- Pracovní oblek – nadměrné znečištění při práci se zvířaty – dle potřeby
- Ochranné rukavice gumové kožené – nebezpečí otlačení prstů, ponoření - dle potřeby

Ostatní OOPP se vydávají dle činnosti, kterou zaměstnanec vykonává, případně dle návodu k zařízení, se kterým zaměstnanec pracuje. Zajišťuje vedoucí zaměstnanec.

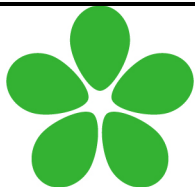
ELEKTRICKÉ SPOTŘEBIČE

Bezpečnostní požadavky na elektrické spotřebiče:

- kryty, držadla, spínače ani jiné ovládací prvky nesmějí být poškozeny tak, aby byla snížena jejich ochrana před nebezpečným dotykem,
- elektromotor elektrického spotřebiče nesmí být poškozený ani zjevně zaprášený,
- větrací otvory spotřebiče nesmí být zaprášené ani zakryté,
- šrouby přípojovacích svorek musí být řádně dotaženy,
- násuvné spoje musí mít spolehlivý vzájemný styk, spájené spoje musí být dostatečně pevné,
- pohyblivé přívody a kabely nesmí mít poškozenou izolaci, musí být zajištěny proti vytržení a vidlice, zástrčky, zásuvky nebo přívody nesmí být poškozené.

Zaměstnanci nesmí:

- používat vlastní, neschválené a nevidované elektrické spotřebiče,
- obsluhovat spotřebiče mokřými rukama nebo jsou-li spotřebiče mokřé,
- provádět opravy spotřebičů, včetně jejich přívodů, bez náležité odborné způsobilosti podle vyhlášky č. 50/1978 Sb. a bez pověření k této činnosti,

- přetěžovat spotřebiče nad stanovené technické parametry výrobce,
- používat spotřebiče, pokud na nich vznikne vážná porucha funkce,
- používat spotřebiče s poškozeným elektrickým přívodem,
- používat elektrické spotřebiče s chybějícím ochranným krytem,
- vést pohyblivé elektrické přívody přes ostré hrany, namáhat je tahem,
- otevírat nebo odstraňovat bezpečnostní kryty a prvky, zakrývat větrací otvory,
- provádět údržbu nebo opravu spotřebičů pod napětím elektrického proudu bez souhlasu zaměstnavatele a bez použití izolovaného nářadí a nástrojů,
- zapojovat do stejné zásuvky s počítacem spotřebiče většího příkonu (vařič, ventilátor, kopírka apod.).

SCHŮDKY, ŽEBŘÍKY

- veškeré žebříky nebo schůdky musí být označeny evidenčním číslem (z důvodu kontroly),
- vedoucí zaměstnanec zajistí provádění prohlídek žebříků a schůdků v souladu s návodem výrobce, nejméně 1x ročně,

Zaměstnanci nesmí:

- používat poškozené žebříky nebo schůdky,
- provádět zásahy do konstrukce žebříku,
- přetěžovat konstrukci nebo žebřík hmotností větší, než je stanovená průvodní dokumentací výrobce,
- vystupovat nebo sestupovat na žebřík, pokud na něm pracuje jiná osoba,
- nadměrně a nebezpečně se vyklánět mimo osu žebříku nebo schůdků,
- provádět práce, při nichž se používá nebezpečných nástrojů nebo nářadí,
- používat volně nebo po kapsách uložený drobný materiál, jako např. hřebíky, šrouby nebo ruční nářadí, např. klíče, šroubovák, kladívko.

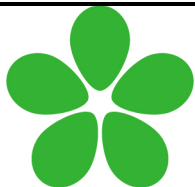
SKLADOVÁNÍ A MANIPULACE S BŘEMENY

Zaměstnanci jsou povinni:

- materiál a předměty ukládat jen na určených místech,
- zajistit trvalý přístup k regálům, nic nesmí bránit zakládání a odebírání materiálu z regálů,
- ukládat materiál a předměty do regálů tak, aby se zamezilo jejich vypadnutí, sesunutí, apod., tzn. rovnoměrně a stabilním způsobem, kusový materiál zajistit podložkami, zarážkami, opěrami, stojany, klíny, provázáním apod.,
- provádět ruční obsluhu regálů do max. výšky 1,8 m, ve výšce nad 1,8 m se musí zakládání do regálů provádět z bezpečných zařízení – žebříků, schůdků apod.,
- zajistit pevné uchopení, dostatečný prostor a bezpečný způsob manipulace s břemeny.

Zaměstnanci nesmí:

- ukládat materiál ani jiné předměty v komunikačních prostorech, na únikových cestách a východech a kolem regálů,
- přetěžovat skříně a regály nad stanovenou nosnost,
- vstupovat nebo lézt do regálů,
- používat regály, jejichž technický stav by mohl ohrozit bezpečnost osob nebo majetku.

- překračovat max. hmotnostní limity při ruční manipulaci s břemeny,
- zřizovat náhradní el. osvětlovací tělesa.

Hygienické limity pro hmotnost ručně manipulovaného břemene		
	Muži	Ženy
Při občasném zvedání a přenášení (přerušované zvedání a přenášení břemene nepřesahující souhrnně 30 minut za osmihodinovou směnu)	50 kg	20 kg
Při častém zvedání a přenášení (zvedání a přenášení břemene přesahující souhrnně 30 minut za osmihodinovou směnu)	30 kg	15 kg
Při práci vsedě	5 kg	3 kg

3 ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNÉHO PROVOZU

PRÁCE SE ZVÍŘATY

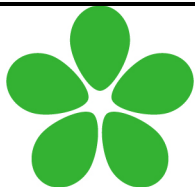
Pro zajištění bezpečnosti práce se zvířaty musí být dodrženy základní pokyny uvedené v kapitole 6. této směrnice

PRÁCE SE STROJI A ZAŘÍZENÍM:

1. Zaměstnanci, kteří obsluhují strojní zařízení musí být ve smyslu požadavku zákona č. 262/2006 SB., zákoníku práce, školeni a přezkoušeni z tohoto provozního řádu, příslušných předpisů a návodu výrobce pro dané zařízení
2. Zaměstnanci musí být vybaveni předepsanými osobními ochrannými prostředky, které ji ochrání před pracovními riziky
3. Stroje je možno používat pouze pro účely, které stanovuje výrobce

HLAVNÍ ZÁSADY PŘI POUŽÍVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY

- Nepoužívat stroj / zařízení bez seznámení s návodem pro jeho bezpečný provoz, obsluhu a údržbu a bez proškolení a zácvičení v jeho správném používání.
- Zkontrolovat technický stav stroje / zařízení před každým jeho použitím.
- Nepoužívat stroj / zařízení s nefunkčními nebo poškozenými ochrannými zařízeními.
- Neotvírat ochranné kryty na stroji / zařízení dříve, než se zastaví všechny jeho pohyblivé části.
- Zajistit stroj / zařízení před jeho odpojením od tažného vozidla proti samovolnému pohybu a/nebo překlopení.
- Dodržovat bezpečnou vzdálenost mezi stroji / zařízeními při jejich skupinovém nasazení (rotační sekačky, rozmetadla, sklizňová technika aj.).

- Nepřevážet v kabině mobilního stroje / zařízení (traktoru apod.), více osob, než je povoleno, či jiným než předepsaným způsobem.
- Neseskakovat z pohybujícího se ani stojícího stroje / zařízení, ani na něj nenaskakovat.
- Nepoužívat zakázané způsoby práce při zapojování souprav strojů / zařízení.
- Při práci na svahu používat pouze stroje / zařízení s odpovídající svahovou dostupností.
- Neprovádět žádné zakázané činnosti za chodu stroje / zařízení nebo jeho částí.

POVINNOSTI OBSLUHY PŘED ZAHÁJENÍM PRACÍ NA STROJI

1. Prohlédnout stroj, zkontrolovat jeho části, zejména ochranné zařízení
2. Zkontrolovat a doplnit stav olejů a mazadel a případně tyto místa namazat
3. Dodržet stanovené technologické postupy pro práci

POVINNOSTI OBSLUHY ZA PROVOZU

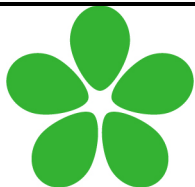
1. Přesně dodržovat pokyny a poučení obsažené v návodech výrobce zařízení
2. Zamezit přístupu nepovolaných osob na místa ohrožení
3. Ohlásit jakoukoliv závadu, mimořádnou událost nebo chování zvířat vedoucímu
4. Při práci používat předepsané OOPP na základě zpracované směrnice

ZAKÁZANÉ ČINNOSTI

1. Obsluhovat technická zařízení bez předepsané kvalifikace, nebo pokud pro tato zařízení nejsou zaměstnanci určeni
2. Vyřazovat z funkce bezpečnostní prvky strojního zařízení
3. Čistit nebo mazat strojní zařízení za chodu
4. Demontovat ochranné kryty zařízení za chodu
5. Při opravě nebo mazání nesmí být zapnut hlavní vypínač

POVINNOSTI OBSLUHY PO UKONČENÍ SMĚNY

1. Uvést pracoviště do bezpečného stavu, zejména :
  - ponechat volné komunikace, vypnout nepoužívané stroje, zajistit bezpečnost zvířat podle kapitoly 6. této směrnice
2. Uklidit na určená místa nářadí, nástroje, materiál apod.

4 ÚDRŽBA A OPRAVY

PLÁN DENNÍ ÚDRŽBY:

1. Očištění zařízení od nánosů materiálu, který by mohl způsobit nefunkčnost zařízení, ohrozit bezpečnost nebo způsobit požár
2. A dále úkony podle návodu výrobce

TÝDENNÍ ÚDRŽBA:

1. Přezkoušet funkčnost ochranných zařízení
- 2 A dále úkony podle návodu výrobce

Za provedení úkonů denní a týdenní údržby je zodpovědná obsluha zařízení

5 NÁVODY K POUŽÍVÁNÍ

- Návod výrobce k používání jsou nedílnou součástí těchto organizačních směrnic. Při zakoupení nových zařízení musí tyto návody zařazeny do seznamu „Seznam návodů výrobců zařízení „, pod označením živ.vyroba. a přiloženy kopie s označením inventárního čísla stroje, tak aby bylo zřejmé ke kterému stroji přísluší.
- Návod výrobce k používání jsou povinnou součástí školení podle této organizační směrnice.

6 ZODPOVĚDNOST

- Zodpovědnost za dodržování této organizační směrnice a soustavná kontrola je delegována na vedoucí zaměstnance.

7 ZHODNOCENÍ RIZIK PŘI PROVOZU ZAŘÍZENÍ

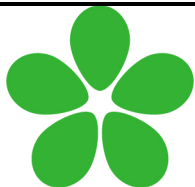
RIZIKA PŘI PRACOVNÍCH ČINNOSTECH

POHYB V PROSTORÁCH URČENÝCH PRO CHOV

- Pády zaměstnanců vlivem neprovádění úklidu na komunikacích, neudržování podlah, nezakrytí kanálů, nezabezpečení shozů, pater nebo schodů, pády na kluzkých (zejména mokrých) podlahách, pády do jám, v chovu koní pády při ježdění.

MANIPULACE SE ZVÍŘATY

- Při čištění, přivazování a odvazování, vážení, veterinárních a inseminačních zákrocích, nakládání na dopravní prostředky, přehánění apod. riziko přitisknutí, přimáčknutí ke konstrukci, kousnutí, kopnutí, přišlápnutí, povalení, bodnutí rohem,

napadení, u drůbeže klovnutí, poranění křídly aj.

OPRAVY A ÚDRŽBA STÁJOVÉ TECHNIKY

- Riziko uklouznutí, pádu náradí, poranění o ostré hrany či odletující úlomky při odsekávání nebo narážení součástí bez ochranných brýlí, při opravách, údržbě a čištění stroje za chodu, při používání chemických přípravků na dezinfekci zařízení či prostorů (např. dojícího zařízení).

PRÁCE V NÁDRŽÍCH, JÍMKÁCH, ZÁSOBNÍCÍCH, SENAŽNÍCH VĚŽÍCH

- Riziko při vstupu bez zajištění druhou, případně třetí osobou a bez ověření výskytu nebezpečných plynů a dostatku kyslíku ve vzduchu (otrava, udušení).

OPRAVY A ÚDRŽBA KRMNÉ TECHNIKY

- Obdobné jako v rostlinné výrobě při dopravě a opravách transportních zařízení, při práci spojené se zásobníky krmných směsí, šrotů.

ZAŘÍZENÍ PRO USTÁJENÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

ZAŘÍZENÍ PRO CHOV ZVÍŘAT

- Vstupy musí být vybaveny dezinfekčními rohožemi, chodby, podlahy, nakládací rampy musí být volné, udržované, v mokřích provozech snadno omyvatelné a vyspádované, musí být dostatečné osvětlení (mytí oken), objekt musí být vzdušný, vrata musí být zajistitelná v otevřené poloze, veškerá zařízení musí splňovat podmínky pro bezpečnou práci (kryty), musí být k dispozici potřebné návody a dokumentace (dojírny, dojící zařízení, zařízení na odklíz chlěvské mrvy, chladičí zařízení).

Součástí zařízení bývají zásobníky sypkých hmot, rizika vyplývají z neoprávněného vstupu do zařízení, z nepovoleného způsobu práce (např. v zásobníku při odběru), čištění, rozrušování kleneb (bez zajištění dvěma dalšími osobami) apod.

Další riziko představují veškerá transportní zařízení (doprava krmných směsí, odklíz hnoje apod.).

Venkovní prostory pro chov zvířat (pastviny, výběhy aj.) musí být zabezpečeny tak, aby nedocházelo k nežádoucím únikům zvířat.

PRÁCE V OBJEKTECH SE ZVÍŘATY

- Nutno dodržovat pravidelný režim dne při ošetřování zvířat. Vstupovat a zdržovat se v těchto objektech smí pouze zaměstnanci, další osoby výhradně s vědomím zaměstnavatele (a v doprovodu jím pověřeného zaměstnance).

OŠETŘOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

ZACHÁZENÍ SE ZVÍŘATY

- Musí být klidné, rozhodné a vlídné. Důležité je jednání ošetřujících zaměstnanců a jejich vztah ke zvířatům, obratnost, okamžité a přiměřené reakce na chování zvířete. Nutná je znalost chování zvířat a správného postupu při vytváření jejich určitých žádoucích návyků. Značná rizika jsou při přemísťování trvale uvázaných zvířat (pocit strachu, s nepředvídatelnou reakcí). Týrání a dráždění zvířat je nepřipustné. Ke zvířeti se přistupuje až po upozornění hlasem. Je zakázáno přistupovat k ležícímu zvířeti, pokud se nejedná o zvíře nemocné.

U nebezpečných zvířat nebo zvířat s nebezpečnými projevy je nutné jištění druhým zaměstnancem.

ČIŠTĚNÍ ZVÍŘAT

- Je nejen hygienickým opatřením, ale ovlivňuje i celkový zdravotní stav zvířat. Začíná a přistupuje se ze strany, kde není sloup (skot), koně v boxech se na dobu nezbytně nutnou přivazují. U volného ustájení skotu na hluboké podestýlce (sláma) se čištění provádí zpravidla při jejím odstraňování.

PŘIVAZOVÁNÍ A ODVAZOVÁNÍ, PŘEVÁDĚNÍ

- Fyzicky náročná práce, nutné použití ohlávky s vodícím řemenem, vodící šňůrou nebo tyčí (s výjimkou koní). Vodící řemen nesmí mít zaměstnanec omotán okolo ruky. Při nahánění velkých zvířat pomocí naháněcích uliček a zábran musí být zaměstnanec vždy za zábranou. Veterinární zákroky, inseminace, odrohování, strouhání paznehtů, kování
- Vždy je nutno zajistit dostatečný počet kvalifikovaných zaměstnanců.

KRMENÍ

- Rizikové, pokud je spojeno s bezprostředním stykem se zvířetem.

ODKLIZ HNOJE

- Rizikový, pokud se jedná o odklíz visutými drážkami, oběžným shrnovačem chlévské mrvy či jiným transportním zařízením.

HLAVNÍ RIZIKA A ZÁSADY U JEDNOTLIVÝCH HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Chov skotu

▪ Hlavní rizika:

Kopnutí (od boku), bodnutí nebo pohmoždění rohem, dále přitisknutí, povalení, zavalení nebo pošlapání, uklouznutí (při vstupu do stání nebo do boxu, při asistenci u

telení, při přehánění nebo vedení), napadení býkem, zranění způsobené ocasem krávy při dojení na stání ve vazné stáji.

▪ **Hlavní zásady:**

Dospělý skot musí být ve vazné stáji bezpečně uvázan za šíji, u býků starších dvanácti měsíců se musí obsluha vždy přesvědčit, že se ve stáji nepohybuje neuvázané zvíře. Při vstupu na stání nebo do boxu musí mít obsluha zajištěnu ústupovou cestu a dohled dalšího zaměstnance. Při volném ustájení nesmí zaměstnanec sám vstupovat mezi volně ustájený skot. Přehánění skotu se zpravidla provádí pomocí zábran. Zaměstnanec otevírá vrata nebo branku vždy zvenku a tak, aby byl chráněn konstrukcí.

Plemenný býk musí být jištěn dvojitým obojkem s dvojitým úvazkem (případně dalším bezpečným jištěním). Při vstupu do boxu musí mít zaměstnanec zajištěn dohled dalšího zaměstnance (způsobilého poskytnout první pomoc). Plemenného býka je nutno před veterinárním zákrokem, ošetřením paznehtů či jiným úkonem nejdříve bezpečně uvázat. Při ošetřování býka ve stání je nutné, aby ošetřující zaměstnanec přiměl býka, aby ustoupil šikmo stranou. Plemenní býci se vodí na vodících tyčích, zapnutých do nosního kroužku, alespoň jedním zaměstnancem je možno použít i pevných otěží a vedení býka nejméně dvěma zaměstnanci, vždy tak, aby býk byl bezpečně ovládn (podle povahy zvířete). Při vyhánění plemenného býka z boxu se zaměstnanec chrání konstrukcí a musí mít zajištěnu únikovou cestu (podle potřeby). Při odběru semene od plemenného býka nesmí ošetřující zaměstnanec provádět současně i jiné úkony.

Chov koní

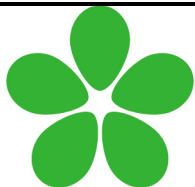
▪ **Hlavní rizika:**

Kopnutí od zadních končetin, u vzpínajícího se koně i od předních končetin, pokousání (nevhodný způsob krmení či přístup ke zvířeti), přitisknutí, povalení, zavalení nebo pošlapání při vstupu do stání nebo boxu, pokopání, potahání nebo uklouznutí při vedení koně, při přehánění, pády z koně při jízdě, případně potahání, zranění v obličejí způsobená pohozením hlavy koně, odření nohou od sedla, případně rukou od otěží a krku koně.

▪ **Hlavní zásady eliminace rizik:**

S koněm se zachází klidně, opatrně a s rozvahou. Při vstupu do stání nebo do boxu se ošetřující zaměstnanec ohlašuje obvykle slovem „Ustup“ a jménem koně. Vstupuje až poté, co kůň ustoupí. Ve vazném stání je kůň uvázan za stájovou ohlávku zpravidla se dvěma vazáky procházejícími vazacími kroužky a se závažím. Od ostatních koní je oddělen přepážkou (zavěšenou na dvou koncích). Kůň v boxu se uvazuje pouze při čištění a ošetřování. Kůň kopavý či kousavý se umísťuje odděleně, aby neohrožoval své okolí, a ustájovací místo se označí tabulkou, upozorňující na jeho nebezpečné projevy.

Kůň se vede z levé strany, přičemž otěže, opratě, vodící řemen, šňůra nebo postraňky nesmí být vedeny po zemi, a zaměstnanec nesmí mít otěže, opratě, vodící řemen nebo šňůru omotány okolo ruky nebo těla. Při vedení osedlaného koně jsou třmeny vytaženy

nebo přehozeny přes sedlo.

K výcviku koně se přistupuje s přihlédnutím ke stupni jeho výcviku, stáří, fyzickým a psychickým předpokladům. Zaměstnanec při tréninku koní a při skákání s koněm používá ochrannou přilbu. Při vedení koně při jízdě v zástupu se dodržuje minimální třímetrový rozestup.

Hřebci se zpravidla vodí na jednoduché uzdečce nebo na ohlávce s obnoskem, vodítko, lonž či ořeže nesmí mít zaměstnanec navlečeny na zápěstí ruky.

Chov prasat

▪ Hlavní rizika:

Napadení agresivním kancem při zapouštění prasnic, napadení prasnicí při odstavu selat, podražení nohou, napadení a pokousání prasetem při vážení, nakládání, přehánění nebo práci v kotcích.

▪ Hlavní zásady eliminace rizik:

Při přehánění prasat se zaměstnanec pohybuje za přeháněnou skupinou, při vedení kance používá pevný vodící prut. Plemenní kanci se umísťují odděleně v jednotlivých kotcích nebo boudách. Při čištění kotců nebo výběhů, při zapouštění prasnic či při odstavu selat od prasnic je nutná přítomnost dalšího zaměstnance.

Chov drůbeže

▪ Hlavní rizika:

Podrápání, úder křídly, poklování, u chovu vodní drůbeže možnost pádu a uklouznutí zaměstnanců na mokřím či kluzkém podkladu.

▪ Hlavní zásady eliminace rizik:

Elektrické líhne mohou být umístěny pouze v suchých a dobře větraných místnostech, před každým čištěním, dezinfekcí či opravou musí být odpojen přírodní kabel. Zásady pro provoz a obsluhu zásobníků krmných směsí jsou obdobné jako v rostlinné výrobě. Při použití plavidel při chovu vodní drůbeže používají zaměstnanci v případě potřeby ochranné prostředky (záchranné kruhy nebo záchranné plovací vesty).

Chov koz a ovcí

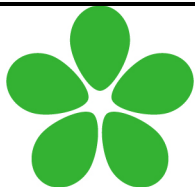
▪ Hlavní rizika:

Potrkáání, povalení a pošlapání zejména při splašení stáda, stříhání nebo dojení.

▪ Hlavní zásady eliminace rizik:

Při vyhánění ovcí a koz na pastvu zaměstnanec stojí za otevřenými dveřmi tak, aby ho ochránily před tlakem stáda. K pasení koz a ovcí lze používat pouze psy se speciálním výcvikem pro tuto činnost.

U agresivních plemen, zejména rohatých plemen, je nutné se neotáčet zády ke zvířeti (myslí si, že před ním člověk utíká, a napadá jej). Pro bezpečné ovládnutí

takových plemenů použít obojek nebo ohlávku se zaklesnutou vodící tyčí.

Chov kožešinových zvířat

▪ Hlavní rizika:

Pokousání, poškrábání (náhodné či při napadení zvířetem), riziko poškození zraku sekretem zvířete.

▪ Hlavní zásady eliminace rizik:

Prostory, klece nebo kotce pro chov kožešinových zvířat se řádně zabezpečují před nežádoucím únikem zvířat. Při jejich ošetřování, očkování nebo jiných speciálních úkonech je kromě ošetřujícího zaměstnance nutná přítomnost dalšího zaměstnance. Zvířata se jistí nasazením náhubku nebo svázáním čelistí, použitím fixační klíčky či speciálních fixačních pomůcek (kleště). Při manipulaci se zvířaty musí zaměstnanci používat ochranné kožené rukavice. Při odchytu zvířat z klecí je nutná přítomnost alespoň dvou zaměstnanců.

Chov psů

▪ Hlavní rizika:

Pokousání, poškrábání, povalení (náhodné či při napadení psem), zranění drátěným košem, potahání na vodítku (zejména u velkých plemen psů).

▪ Hlavní zásady eliminace rizik:

Při výcviku je nezbytné zachovat klid, rozvahu a postup, který odpovídá charakteru cvičeného psa. V době, kdy pes neprovádí práci (střežení objektu, práce se stádem), je řádně a bezpečně zajištěn v kotci. Pokud se pes pohybuje ve veřejných prostorách a po veřejných komunikacích, musí být trvale pod kontrolou ošetřovatele. Při ošetřování nemocného psa, očkování nebo jiných speciálních úkonech, je kromě ošetřujícího zaměstnance vždy nezbytně nutná přítomnost dalšího zaměstnance.

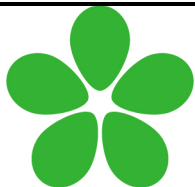
Chov včel

▪ Hlavní rizika:

Pobodání, alergie na včelí jed.

▪ Hlavní zásady eliminace rizik:

Zaměstnanec při práci se včelami používá včelařskou kuklu nebo závoj a rukavice, dále používá kuřák pro vývoj kouře k odpuzování včel. Stálá imobilní stanoviště včel, která jsou umístěna mimo ohrazené, uzavřené nebo oplocené prostory, musí být na dobře viditelném místě označena bezpečnostními značkami „zákaz vstupu nepovolaným osobám“ a „biologické riziko“. Doprava včel se provádí pouze v pevných úlech nebo zařízeních, jejichž jednotlivé části jsou pevně spojeny. Česna musí být uzavřena. Pokud je doprava prováděna koňským potahem, česna se otevírají na novém stanovišti až tehdy, je-li potah v bezpečné vzdálenosti.

MECHANIZAČNÍ PROSTŘEDKY PRO DOPRAVU

Traktory/malotraktory a nákladní vozidla

▪ **Hlavní rizika:**

Vyplývají z nevyhovujícího technického stavu mechanizačních prostředků (zejména traktorů), z řízení vozidel bez oprávnění (řízení malotraktorů osobou s ŘP skupiny T, ale mladší 17-ti let, či mimo přípravu na povolání, případně po veřejných komunikacích), z roztahování vozidel poranění o roztržený řetěz či lano, lépe tažné tyče), z jízdy bez propojeného brzdného systému, s nefunkční elektroinstalací či na svažitém terénu (dopravní nehody), z přepravy osob v kabině vozidla či na korbách valníků (uzavřené bočnice, ne sklápěčka, do 15 osob, sed na podlaze), z naskakování a seskakování za jízdy, z nedostatečné koordinace činností mezi spolupracovníky zejména při couvání či připojování a odpojování vozidel, z přepravy strojů a zařízení po veřejných pozemních komunikacích bez úpravy pro převoz (kombajny), z provádění oprav za chodu stroje.

Samosběrací návěsy (včetně senážovacích)

▪ **Hlavní rizika:**

Zachycení obsluhy vyprazdňovacím dopravníkem (hřeblem nebo řetězem) při čištění za chodu stroje, při mazání řetězu za chodu, při ručním otevírání zadního čela krytu kasače a připojování návěsu, při používání náhonových hřídelí s poškozeným nebo neúplným ochranným krytem.

Krmné vozy

▪ **Hlavní rizika:**

Při používání náhonových hřídelí s poškozeným nebo neúplným ochranným krytem, při připojování vozidel.

Dopravní technika

▪ **Hlavní rizika:**

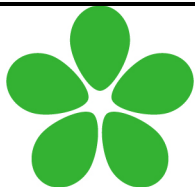
Nastupování a vystupování do/z kabiny stroje: Riziko plynoucí z nevhodné konstrukce a povrchové úpravy stupaček, provedení bez madel, riziko poranění při pádu z výšky nebo úderu o konstrukci stroje.

▪ **Opravy a údržba strojů při vypnutém pohonu:** Riziko uklouznutí, pádu náradí, poranění o ostré hrany či odletující úlomky při odsekávání nebo narážení součástí bez ochranných brýlí, riziko často i smrtelných úrazů při přiražení nebo přimáčknutí nezajištěnou částí stroje.

▪ **Manipulace na ložné ploše, s bočnicemi a s materiálem u stroje:** Riziko přiskřípnutí nebo přiražení končetiny, pádů z ložné plochy, zavalení nebo zasypání uvolněnými materiály.

▪ **Výstup a sestup na/z ložné či pracovní plochy nebo prostoru:** Pády s rizikem přejetí při naskakování a seskakování se stroje za jízdy.

▪ **Připojování, odpojování a přestavování strojů:** Riziko přiražení ruky nebo nohy, udeření ojí vozu, zhmoždění prstů při práci bez ochranných rukavic.

- **Startování motoru, řízení a jízda strojů:** Riziko přejetí při couvání či startování, uvedení stroje do pohybu bez výstražného signálu, jízdě na svažitém terénu, či při převrácení stroje, udeření o neupevněný předmět v kabině, udeření volantem, nežádoucí spuštění stroje při opravě.
- **Opravy, údržba a čištění stroje za chodu:** Riziko zachycení nebo stržení části těla při odstraňování namotaného nebo nahromaděného materiálu, zachycení rotující částí stroje za uvolněný oděv, udeření pohybující se částí stroje.
- **Samovolné rozjetí stroje:** Riziko přejetí, zachycení nebo přiražení k jinému stroji nebo k části stavby po odpojení přípojného stroje, při nedostatečném zajištění zaparkovaného stroje či roztahování dvou vozidel.
- **Otevírání a zavírání dveří kabiny stroje:** Riziko úrazů způsobených druhou osobou i samotnou obsluhou.

8 ZÁVĚR

- S uvedeným provozním řádem musí být prokazatelně školeni a jejich znalosti musí být ověřeny u všech zaměstnanců , kteří provádějí činnosti popsané v záhlaví dokumentu.
- Zpracovaný provozní předpis je závazný dnem vydání.

